

JESENSKO PISMO

JERN LEDINA

*Zakaj, o dekle, mi ne pišeš nič.
Tvoj molk me vsak dan bolj teži,
poletje, ki sva ga tako želela,
je tukaj že in jadrno beži:
po sadu se ozira že sadjar.*

*Zdaj vsaka jablan sije v svoji zarji;
razkrile njive so telesa rjava
in sladostrastno kažejo se soncu,
ko veter pušča v ajdi svoj nemir.*

*Brez tebe so mi ure vse predolge,
usode veter mi je premočan,
vse misli so mi obstreljene ptice
in grenek pelin zdi se mi vsak dan.*

KORMONIŠ POJE

JERN LEDINA

*Huja, huja ...
Nevarnost je mimo, zdaj se odpočijmo
in glejmo, kako vse beži mimo nas.
Naš svet nam je Drava in kdor še ni splava
vozil po njej, ta je še ne pozna.
Huja, huja ...*

*Huja, huja ...
Neznane sipine in novi bregovi
in nova obzorja so vedno pred nami.
Med nebom in vodo smo čisto sami
in hrepenenje je naš obraz.*

*A reka presveta je ljuba prekleta,
ki noče razkleniti svojih rok ...
Tisočkrat pač gospodar sem bil splava,
leta in leta njen glas me uspava,
a tajnam vsega nisem prišel do dna.*

*Nekoč, ko se bodo nam dnevi nagnili,
bomo na skrito sipino zadeli;
morda pri veslih ne bo pravih rok
in od življenja slovo bomo vzeli.*

*Ha, kvišku! Nič ne pomaga! Veslajmo,
veslajmo do takrat, kaj bi se bali!
Saj ni mogoče, da bi vsi splavi
našega večnega hrepenenja
na enodnevnih sipinah obstali!*

Kormoniš vodi splav in je odgovoren za blago na njem. „Huja“ je klic, na katerega splavarji nehalo veslati, ko plovejo v toku.

POSESTNE RAZMERE IN DELOVNE PRILIKE NA NAŠIH VINSKIH GORICAH

BORIS TUŠEK

Štajersko vinogradništvo je prastaro, njegovi početki segajo daleč nazaj v rimsko dobo. Kakšen je njegov današnji gospodarski pomen, ni treba posebej poudarjati. V nekaterih okoliših, zlasti v Slovenskih goricah in v Halozah, predstavlja kultura vinske trte daleč najvažnejši vir narodnega dohodka. Kadar vinogradi dobro obrode in so cene pridelka čvrste, je blagostanje v deželi, grade se novi domovi, popravljajo stari, obnavlja se mrtvi in živi inventar poljedelskih obratov, pojavi se vseobča podjetnost. Nasprotno ob slabih letinah in medlih cenah vse gospodarsko življenje zadremlje.

Pretežni del štajerskih vinogradov dandanes ni v kmetski, pač pa v graščinski, cerkveni ali meščanski lasti. Ta pojav glede na dejstva in sile, ki so v preteklosti oblikovale gospodarski ustroj slovenskega podeželja, ne more presenetiti. Fevdalna gospoda in cerkev sta se tudi po kmetski odvezi prav krčevito držali svojih vinogradov, katerih donosnost je postala steberpodpornik vsega njihovega gospodarjenja. Po drugi strani pa je začela rentabilnost vinskih goric mikati tudi mlado, stremljivo meščanstvo, ki svojih dohodkov ni moglo nalagati v industrijska podjetja, ker se pač taka iz najraznovrstnejših vzrokov na slovenskem Štajerskem niso ustanovljala.

Tako nam je v dobi gospodarskega liberalizma, torej zlasti od srede preteklega stoletja dalje, zaznamovati značilen pojav, da štajersko meščanstvo nemškega in slovenskega pokolenja z veliko vnemo kupuje vinograde, ki postajajo gospodarska osnova njegove socialne in politične veljave.

Kmeta je vstop v denarno-kapitalistično gospodarstvo prvotno zmedel. Ko je sin opazil, da ni več mogoče gospodariti po načelih, ki sta se jih držala oče in ded, ga je to vrglo iz tira. Čim se je zopet zavedel in uravnovesil, je moral ugotoviti porazno dejstvo, da je v prehodni dobi izgubil v prilog meščanstvu velik del svojih vinogradov. In to prav najboljših: tistih z najlepšimi legami in najplodnejšo zemljo.